מכדי שערי ניקנור היכא קיימין בשערי לוייה א) והתניא א טמא מת מותר ליכנס במחנה לוייה ולא טמא מת בלבד אלא ב אפי' מת עצמו שנאמר 1 ויקח משה את עצמות יוסף עמו מאי עמו במחיצתו עמו במחנה לוייה אלא (אמר אביי) טבול יום של זב כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל ואי במחנה לוייה קאי אמאי קא קרי ליה אהל מועד למימרא מה התם מחוסר כפרה לא עייל אף למחנה לוייה נמי מחוסר כפרה לא עייל והתם מגלן ג) דתניא 2 טמא יהיה ג לרבות טבול יום עוד טומאתו בו ד לרבות מחוסר כפרה: **מתני'** תגלחת הטהרה ה כיצד היה מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אלעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת ו שהחטאת קודמת בכל מקום ז) ואם גלח על א) אחת משלשתן יצא ח) רשב"ג אומר ח) הביא ג' בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים: **גמ'** ת"ר 3 וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו' בשלמים הכתוב מדבר שנאמר 4 ושחטו פתח אהל מועד אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש ט אמרת אם כן דרך בזיון הוא [א] רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי אמרה תורה 5 לא תעלה במעלות על מזבחי ק"ו לדרך בזיון ט) [נ"א במדרש בפרשה נשא (ד' רמ"ב) וגלח הנזיר רבי יאשיה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו וכו' אם כך אמרה תורה לא תעלה וכו' ק"ו לדבר שלא יגלח פתח אהל מועד אלא בשלמים הכתוב מדבר] ר' יצחק אומר אינו צריך הרי הוא אומר 6 ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש וגו' מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה יצא זה שהוא מחוסר לקיחה הבאה ונתינה [ב] איכא דאמרי רבי יצחק אומר בשלמים הכתוב מדבר אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש תלמוד לומר ולקח את שער ראש נזרו מקום שהיה מבשל שם היה מגלח אבא חנן אומר משום רבי אליעזר וגלח הנזיר פתח אהל מועד י כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח אינו מגלח ר"ש שזורי אומר וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולא נזירה שמא

מכדי שערי ניקנור. ששם עולין כל מחוסרי כפרה כדגרסינן במסכת סוטה בפרק קמא (דף ז.) מעלין אותה לשערי מזרח לשער ניקנור ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעים וה"ה לשאר מחוסרי כפרה כגון זבין וזבות כדמפרש התם בגמ' (ח.): **[היכא] הוו קיימי בשערי לוייה.** ואילו במחנה לוייה אפי' מת עצמו היה יכול ליכנס והאי נזיר טמא מת הוה ואמאי אינו יכול ליכנס עד דעביד הערב שמש אלא מדהכא לאו דווקא התם נמי לאו דווקא לגבי זב ואפילו לא העריב שמשו כיון דטבל יכול ליכנס לשם: ה"ג **לעולם טבול יום של זב כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל ואי במחנה לוייה קאי אמאי קרי ליה כו'.** כלומר דחבריה דרבי נתן נמי אושעיא קא מהדרי ליה לאביי לעולם טבול יום של זב כזב דמי ולא הוו דוקיא דשמעתא דטבילה והערב שמש קאי אלא בכפרה תליא מילתא. והאי דקא מותבית לך מנזיר טמא מת שנטמא דאינו יכול ליכנס שם והרי מת עצמו יכול ליכנס א) הא לא קשיא אע"ג דשאר טמאי מתים יכולים ליכנס במחנה לוייה האי נזיר טמא מת אינו יכול ליכנס משום מחוסר כפרה. והא נמי דאמרת ב) [דכתיב] אל פתח אהל מועד דאתה סבור דבעזרה משתעי קרא דהיינו מחנה לוייה משום הכי קא פרכת מכדי שער ניקנור כו' הא לא הוי דאי במחנה לוייה קא משתעי קרא ג) מאי קרי ליה אהל מועד הא תניא (יומא דף סא.) אהל מועד זה היכל אלא להכי כתב אהל מועד למימרא מה התם בהיכל מחוסר כפרה לא עייל והכי משמע אימתי ובא לפני ה' דהיינו במחנה לוייה בזמן שהוא ראוי לבא אל ג) אהל מועד דהביא כפרתו הא אם לא הביא כפרתו לא. וא"ת והא מצורעין נכנסין בשערי ניקטור ששם מזין על הבהונות הא לא קשיא דנילהו במקצת לאו שמה ביאה: **מנלן.** דמחוסר כפרה לא עייל: **דתניא טמא יהיה לרבות טבול יום.** שאינו צריך להביא כפרה ד): **לרבות מחוסר כפרה.** ה) ואע"ג דהעריב שמשו אינו יכול ליכנס עד שיביא כפרתו: **מתני' שהחטאת קודמת בכל מקום.** כדכתיב (ויקרא ה) והקריב את אשר לחטאת ראשונה וקיימא לן (זבחים דף צ:) דאפילו חטאת העוף קודמת אף לעולת בהמה הואיל ובשאר מקומות מצינו שהיא קודמת אף כאן בנזיר תהא קודמת כדי שיהא נזיר מגלח עליה: **ולא פירש.** איזה מהן לחטאת: **הראויה לחטאת.** כגון כבשה נקבה בת שנתה: **הראויה לעולה.** כבש זכר בן שנתו: **והראויה לשלמים.** איל בן שתי שנים: **גמ' ת"ר וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר.** על השלמים הוא אומר שיהא מגלח שהרי נאמר כאן פתח אהל מועד ולא מצינו שאר קדשים טעונין פתח אהל מועד אלא ו) שלמים בלבד בשביל שהן דורון וכדרב יהודה אמר שמואל ושחטו פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ולא בזמן שהוא נעול מכאן לשלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל שפסולין (ערכין דף ג.): **או אינו אלא פתח אהל מועד** ג). בפתח ההיכל יהא מגלח ולא במקום אחר: **אמרת אם כן.** שלא יהא מגלח אלא בפתח ההיכל זהו דרך בזיון ולאו אתה רשאי: **רבי יאשיה אומר אינו צריך.** לומר מכאן ז) שאסור דרך בזיון דמלוכתא מאחריתי נפקא כדכתיב לא תעלה במעלות על מזבחי אלא דרך כבש שלא לגלות בשר ערוה עליו ק"ו שלא ינהוג בו דרך בזיון: **ר' יצחק אומר אינו צריך.** לומר דמשום שהוא בזיון לא יגלח ו) בפתח היכל שאפי' לא יהא בו בזיון אינו יכול לגלח אלא מבחוץ דכתיב ולקח את שער ראש נזרו וגו': **יצא זה.** שאם יהא מגלח על פתח היכל שמחוסר לקיחה והבאה לעזרה ונתינה תחת הדוד הלכך אינו יכול לגלח אלא בצד הדוד של שלמים והאי דכתיב וגלח הנזיר פתח אהל מועד בשלמים הכתוב מדבר: **אבא חנן אומר.** לכך נאמר בו פתח אהל מועד שאינו יכול לגלח כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח: **נזיר ולא נזירה.** שהאשה ח) לא מגלחת בעזרה אלא במדינה כדי

שער ניקנור. שהיא עזרת נשים ועד שם מחנה לוייה כדאמר בפסחים בפרק כיצד צולין (דף פה:) שער ניקנור לא נתקדש [בקדושת] מחנה שכינה ויש לו דין מחנה לוייה ועל כרחך הא [דכתיב ובא] לפני ה' שער ניקנור הוא [דאין לומר] לפני ה' בעזרה ממש שהרי מחוסר כפרה הוא [ואמרינן] בסמוך עוד טומאתו בו לרבות מחוסרי כפורים שחייב כרת אם נכנס למחנה שכינה:

מכדי שער ניקנור כו'. וכי היכי דהתם לא תוכל לדקדק מכלל דעד יום [השמיני] אסור ליכנס דהא ליתא כדמפרש ואזיל אלא הא ודאי כי נקיט קרא וביום השמיני יביא להודיע לנו זמן הבאת קרבנות ולא בא לאוסרו ליכנס שם קודם לכן וגבי זב נמי אכתי מנא ליה למגמר דאסור ליכנס וה"ה [דליכא]3 למימר פתח אהל מועד א] וי"ל פתח ההיכל כדאשכחן גבי שלמים ושחטו פתח אהל מועד ודרשינן בזבחים (דף נה:) [שיהיו] דלתות ההיכל פתוחין ולעולם אימא לך דהאי טבול יום דמת אסור ליכנס שם דהוא מחנה שכינה וי"ל4 דלהא לא איצטריך ב] (לטמא) דהא כתיב טמא יהיה לרבות טבול יום דנפקא לן בסמוך דכל טבול יום אסור ליכנס במחנה שכינה אלא ודאי בא הכתוב לומר זמן הבאת קרבנות בשמיני ולא קודם לה5 ולא לאוסרו ליכנס ה"ג נימא הכי: ה"ג **אלא אמר אביי** טבול יום דזב לאו כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא ע"ל. ג] אבל האי דס"ל (נאמר)6 לא כזב דמי לענין דשוחטין וזורקין עליו ומ"מ אסור ליכנס הואיל ומחוסר כפורים לא עייל ד] במחנה לויה: **ואי** [במחנה לוייה קאי]. כלומר דאם מותר ליכנס במחנה לוייה אמאי ליקרי ליה אהל מועד שהרי במחנה לוייה הכתוב מדבר ע"כ במחנה7 שכינה הוא זה שאסור8 ליכנס כ"ז שהוא מחוסר כפורים ואמאי קרי ליה פתח אהל מועד דמשמע תוך העזרה לפני ההיכל כמו ושחטו פתח אהל מועד הכתוב בשלמים שנשחטו תוך העזרה למימרא מה אהל מועד מחוסר כפורים לא עייל ואהל מועד מנלן דכתיב טמא יהיה לרבות טבול יום9 שאסור ליכנס במחנה שכינה ה] הרי מוזל אביי ומשני10 דברי חביריו דרב נתן ממה11 שהיו [אומרים מסברת לנס] אלמא קסבר טבול יום דזב כזב ומה12 שלא פירשה13 הילך היה מוכיח דטבול יום כזב14 (אסור) דזב אסור ליכנס אל פתח אהל מועד ונזיר יכול ליכנס במחנה שכינה שהרי לאו מחוסר כפורים הוא דלא מקרי מחוסר כפורים אלא למי שטומאה יוצאה מגופו:

תגלחת טהרה כיצד מביא חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם. ונראה דטעמא משום דדרשינן בגמ' וגלח פתח אהל מועד [במה שנאמר בו] אהל מועד דהיינו שלמים אחריי15 שאמר הכתוב שעל השלמים יגלח דין הוא שיקדימו וקשה א"כ למה הקדים חטאת ועולה לשלמים ט):

רבי אליעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת שחטאת קודמת בכל מקום לעולה ושלמים. [כדאמרי'] בפרק כל התדיר (זבחים צ:): **הראויה** לחטאת. כשבה: לעולה. כבש: לשלמים. איל: בשלמים

צד א ב מיי' פ"ו מהל' בית הבחירה הלכה טו ופ"ג מהל' ביאת מקדש הל' ד סמג לאוין ד:
צה ג ד מיי' פ"ג מהל' ביאת מקדש הל' ד ופ"ז מהל' בית הבחירה הל' יח:
צו ה מיי' פ"ח מהל' נזירות הל' ה סמג עשין קכז:
צז ו מיי' שם הל' ג וע"ש בכ"מ ומיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הל' ו:
צח ז מיי' פ"ח מהל' נזירות הל' ג סמג עשין קכז:
צט ח מיי' שם הל' א סמג שם:
ק ט י מיי' שם הלכה ג:

◆

תורה אור השלם

1. וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: שמות יג יט
2. כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְיָ טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ: במדבר יט יג
3. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח
4. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא ג ב
5. וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו: שמות כ כג
6. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח

◆

פי' הרא"ש

מועד הכי נמי: אימתי הוא מביא. כשטבל או העריב שמשו: מכדי שער נקנור וכו' והתם ודאי א"א כלל לדקדק דעד יום הח' אסור ליכנס אלא הא דכתיב וביום הח' יביא לא לאוסרו ליכנס קודם אלא להודיע זמן הבאת קרבנות: ואפי' גבי זב מנ"ל לתנא דאסור לכנוס: אלא אמר אביי טבול [יום] דזב לאו כזב דמי וטבול יום דזב בעל ב' ראיות כיון דלאו מחוסר כפרה הוא לאחר שטבל מותר לכנוס למחנה לויה ובריי'תא לאו מייתורא דקרא דייק דאורחיה דקרא למכתב הכי ובא לפני ה': ואפ"ה. דטבול יום דזב בעל ב' ראיות מותר לכנוס האי טבול יום דבעל ג' ראיות אסור ליכנס: האי במחנה לויה קאי ואמאי קרי ליה פתח אהל מועד כלו' האי דפשיטא ליה לתנא דאסור ליכנס לשער ניקנור עד שיטבול ויעריב שמשו מקרא קא דייק. דמחוסר כפרה למחנה לויה קאי בשער ניקנור דמחוסר כפורים אסור לכנוס למחנה שכינה: ואמאי קרי ליה אהל מועד למימרא מה אהל מועד מחוסר כפרה לא עייל אע"ג דהעריב שמשו אף התם נמי פי' בשער ניקנור פי' האי מחוסר כפורים כיון דלא העריב שמשו דאיכא תרתי מחוסר כפרה וטבול יום לא עייל דתניא טמא יהיה בפ' זאת חוקת בפ' פרה כתיב לרבות טבול יום שאסור לכנס למחנה שכינה עוד טומאתו בו לרבות מחוסר

א) פסחים סז. סוטה כ: [תוספתא דכלים פ"א], ב) מכות ח:, ג) לעיל כח: [ערכין כא. נדרים ז: זבחים נה.], ד) מנחות ה., ה) לעיל מ., ו) [illegible], ז) [illegible], ח) [illegible].

◆

נוסחת הריב"ן

א) יכול ליכנס למחנה לויה הא כוי משום דהוי מחוסר כפרה כו' דלמרתם לבתם אל פתח כו': ב) מאמי: ג) אלא פתח אהל: ד) [illegible]: ה) [illegible]: ו) שלמים: ז) בפתח היכל כו' [illegible]

◆

הגהות הב"ח

(א) במשנה על אחד משלשתן: (ב) רש"י ד"ה ה"ג לעולם וכו' יהא נמי דאמרת דהתם נמי כתיב אל פתח אהל וכו' משמע קרא אמאי קרי: (ג) ד"ה או אינו וכו' מועד משמע בפתח ההיכל:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' [illegible] [ב] [illegible]

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] [illegible]

◆

הגהות התוספות

1. דיבור זה שייך לעמוד הקודם אחר ד"ה אמר אביי ובפי' בפרא"ש ע"ש. 2. נ"ל ועל כרחך הא דכתיב לפני ה'. 3. נ"ל והא דליכא. 4. נ"ל ד"ל. 5. נ"ל לה. 6. תיבת נאמר נמחק. 7. נ"ל הכא במחנה. 8. נ"ל הוא אסור. 9. נ"ל שיד טומאתו כו' לרבות מחוסר כיפורים שאסור כו'. 10. נ"ל ופתר תיבות ומשני נמחק. 11. נ"ל משני דברים, ממה שהיו כו'. 12. נ"ל ומזה. 13. נ"ל פירשו. 14. תיבת כזב נמחק. 15. נ"ל ואחר.

◆

מוסף רש"י

במחנה לויה. כל הר הבית חוץ לחומת העזרה (פסחים סז.) דהא עזרת נשים נמי שער ניקנור לא נתקדשו בקדושת עזרה והרי הן כשאר הר הבית (סוטה כ:). **עמו במחיצתו.** ומשה לוי היה (פסחים סז.) ובמדבר נמי היו ג' מחנות, לפנים מן הקלעים מחנה שכינה, והלוים יחנו סביב למשכן העדות (במדבר א) זו מחנה לויה, והדגלים ג' פרסאות זו מחנה ישראל, ומשה היה לוי וקאמר עמו (סוטה כ:). **לרבות טבול יום.** שאם נכנס למקדש ענוש כרת (מכות ח:). **לרבות מחוסר כפרה.** מאותן טומאות הנזכרות קרבן וטבל והעריב שמשו ולא הביא כפרתו ונכנס למקדש חייב. ואלו טומאות הן הטעונות קרבן, הזב והזבה והיולדת והמצורע (מכות ח:). **ואם גלח על אחת משלשתן יצא.** חטאת או עולה או שלמים, דג' קרבנות מעכבין בו ואמרינן בספרי דכי כל ואמר יצתה הנזיר יין, אמר מעשה יחידי (ערכין כא. וכעי"ז נדרים ד: זבחים נה.).

כפרה כגון זב ומצורע ויולדת שטומאה יוצאה מגופו: ושוחט השלמים ומגלח עליהם כדמפ' בגמ' משום דכתיב ושחטו פתח אהל מועד וכיון דמגלח על השלמים דין הוא שיקדמו ואע"ג דסדורא דקרא חטאת עולה ושלמים: שחטאת קודמת בכל מקום לעולה ושלמים כדתנן בזבחים פרק כל התדיר ודין הוא שיגלח על הראשון: ולא פירש אע"ג דכל הקרבנות צריך שיקרא להם הבעלים שם הכא לא צריך אלא אחר שאמר אלו לנזירותי הרי כאילו קרא שם לכל א' ואי דכבשה אינה ראויה אלא לחטאת וכבש לעולה ואיל לשלמים: ומשלח תחת הדוד של זבח השלמים: היה מגלח במדינה אע"ג דכתיב וגלח פתח אהל מועד לאו דווקא כדמפר' בגמ'. לא היה משלח תחת הדוד כדדריש בגמ' משום דכתיב ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה יצא זה שמחוסר לקיחה והבאה מחוץ לירושלים ונתינה תחת הדוד אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד של אשם (וחטאת) העוף דלא כתיב נתינת שער תחת הדוד אלא [בנזיר טהור]: הכל משלחים שהוא טהור במקדש ובמדינה וטמא במקדש חוץ מן הטמא שבמדינה כדמפ' בגמ' מפני ששערו נקבר כדאי' בשלהי תמורה: בשלמים הכתוב מדבר כלומר וגלח הנזיר על זבח שנאמר בו פתח אהל מועד ואליבא דר' יהודה דמתני': ר' יאשיה אומר אינו צריך. כלומר אינו צריך לאוקמו מסברא אלא מק"ו יש לדרוש [illegible]